

VÝZKUM V PEDAGOGICKÉ PRAXI

MGR. JANA OBROVSKÁ, PH.D.

STRUKTURA SEMINÁŘE

- 1) Reflexe úkolů – pozorování, rozhovor
- 2) Základy kvalitativní analýzy dat – kódování
- 3) Analýza přepisu rozhovoru/videozáznamu
- 4) Skupinová diskuse nad výstupy z kvalitativní analýzy dat

REFLEXE ÚKOLŮ

- Bylo pro vás složité najít informanta/informantku?
- Kde jste rozhovor realizovali?
- Kolik otázek jste si dopředu vymysleli a kolik jste jich vymysleli v průběhu rozhovoru?
- Jak rozhovor probíhal? Byl/a informant/ka otevřený/á? Vázlo to?
- Dozvěděli jste se něco nečekaného?
- Co byste udělali jinak?

POSTUP KVALITATIVNÍ ANALÝZY DAT

- (1) třídění dat, jejich kódování a kategorizace
 - (2) formulace základních (jádrových) tvrzení
 - (3) interpretace
 - (4) komparace (typologizace)
 - (5) teoretická generalizace
-
- (Švaříček, Šedová 2013)

CO JE CÍLEM KVALITATIVNÍ ANALÝZY DAT?

- Identifikovat důležité významotvorné kategorie
- Určit vztahy mezi kategoriemi
- Interpretovat kategorie a vztahy mezi nimi
- Vybrat klíčové úryvky ilustrující hlavní zjištění a zařadit je vhodně do textu

O ČEM KVALITATIVNÍ ANALÝZA NENÍ?

- není numerická
- nestojí na kvantifikacích, tj. cílem není spočítat, kolik informátorů prohlásilo určité tvrzení
- nepleť me si kvalitativní analýzu dat s obsahovou analýzou, tj. cílem není identifikovat témata a určit, kolikrát se ve výpovědích aktérů objevila

OTEVŘENÉ KÓDOVÁNÍ – JAK NA TO?

- Procházíme data (např. přepisy rozhovorů) a zatrháváme důležitá místa
- K důležitým úryvkům si píšeme komentáře, které úryvek nějakým způsobem rozvíjí
- Z komentovaných úryvků tvoříme první kódy

CO JE TO KÓD??

- V kvalitativní analýze je kód nejčastěji slovo nebo krátká fráze, které vyjadřují nejvýznamnější nebo shrnující znak určité skupiny textových nebo vizuálních dat
- Významová kategorie, klíčové slovo, heslo.....
- Pod jedním kódem budu mít vedle sebe úryvky, které spolu tematicky souvisí

CO PŘESNĚ KÓDUJI?

- Jednotkou je významový celek – např. sousloví, věta, odstavec – členíme tak, aby měl sám o sobě smysl.
- Jaká úskalí skrývají příliš krátké nebo naopak příliš dlouhé úryvky?
- Úryvky musí mít rozumnou fyzickou velikost.

TEORETICKÉ VERSUS ZAKOTVENÉ KÓDY

- Kódy mohou vycházet z teorie – připravím si je před samotnou analýzou a následně je aplikuji na data (tzv. teoretická mřížka)
- Kódy mohou vycházet ze samotných dat – tzv. zakotvené kódy
- Zpravidla obě strategie kombinujeme, v kvalitativní analýze dat bychom se ale měli co nejvíce snažit o tvorbu zakotvených kódů.

NA CO MYSLET

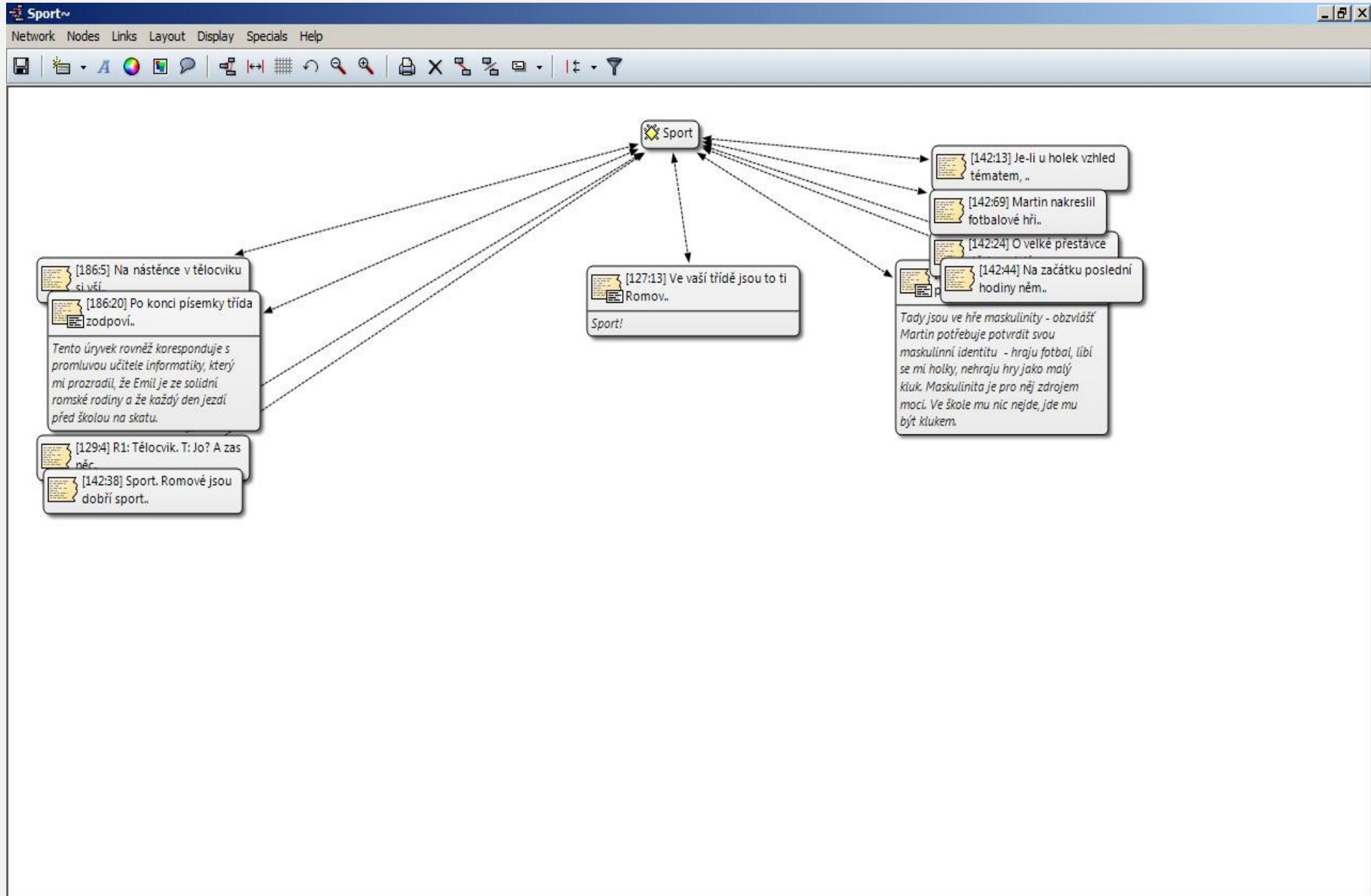
- Data čteme opakovaně
- Snažíme se držet samotných dat – tj. „nešroubovat“ na data vlastní předpoklady
- Kód by měl být v datech zastoupen opakovaně a data bychom měli kódovat systematicky
- Pokud se kódy v datech potkávají, ukazuje to na zajímavé souvislosti

NA CO SI DÁT PŘI KÓDOVÁNÍ POZOR?

- Příliš obecné versus příliš konkrétní kódy
- Příliš mnoho versus příliš málo kódů

CO DĚLAT PO OTEVŘENÉM KÓDOVÁNÍ?

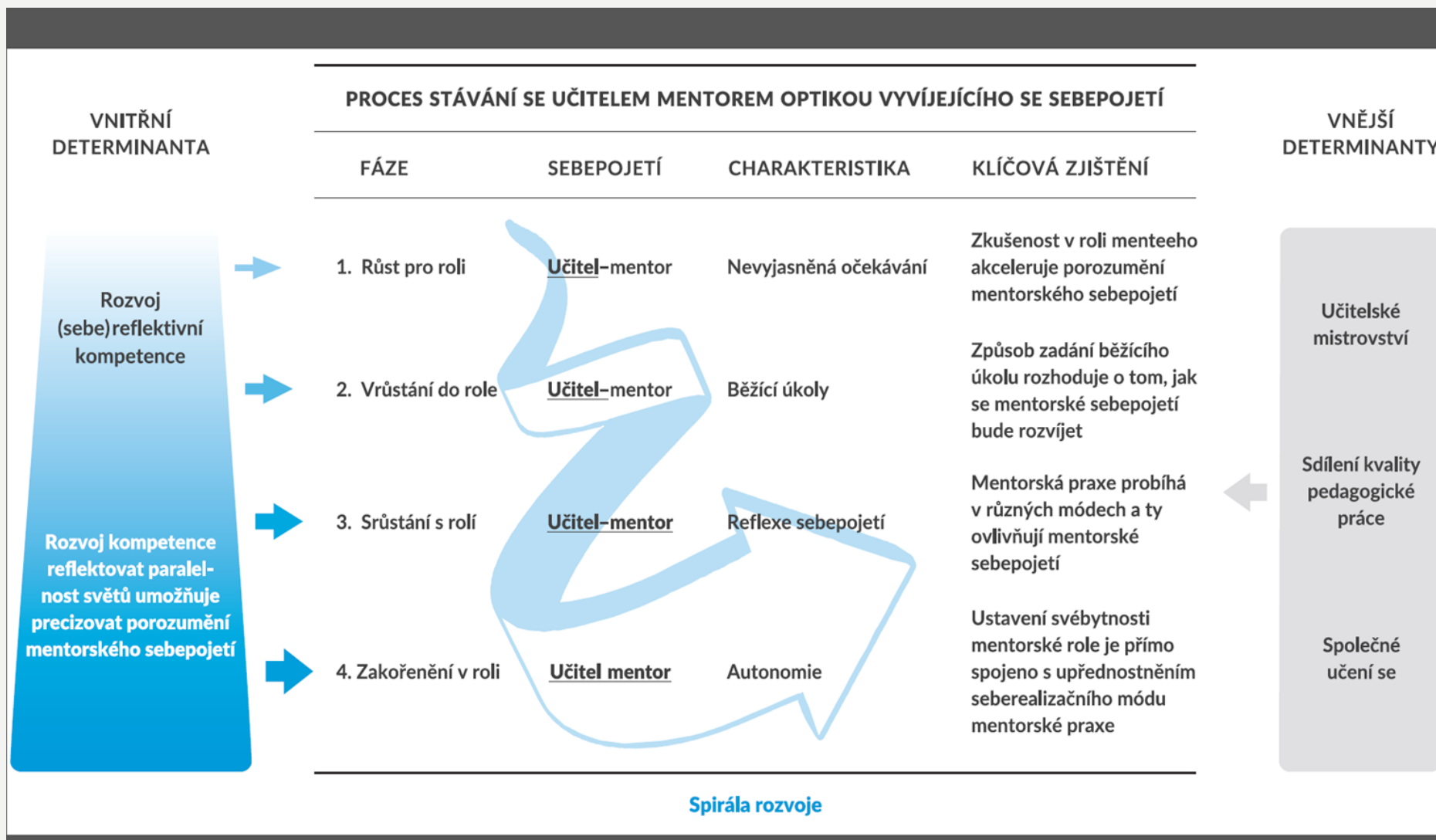
- Po fázi otevřeného kódování následuje fáze kategorizování
- Je potřeba vytvořit seznam kódů a jejich výskytů a významově příbuzné kódy shlukovat do kategorií (nebo naopak kódy obecnější povahy rozštěpit na dílčí sub-kódy)
- V další fázi analytické práce hledáme vztahy mezi identifikovanými kategoriemi, ty pak tvoří kostru analytického „příběhu“ či hlavní argumentační linie výsledné studie
- Vztahy mezi kategoriemi je vhodné nějak graficky znázornit (schéma, diagram, model apod.)

CO JE VÝSLEDKEM KVALITATIVNÍ ANALÝZY DAT?

- Seznam a podrobný popis klíčových témat
- Teorie, hypotézy k dalšímu ověřování
- Chronologie, sekvence
- Schéma, model
- Typologie, kategorizace

PŘÍKLAD SCHÉMATU

CO JE TO INTERPRETACE?

Interpretace, kterou autor obvykle umístí uje bezprostředně za daný datový fragment, je aktem **hledání významu** daného výroku či akce. Nestačí konstatovat, že to, co říkají naši respondenti, je zajímavé, ani jednoduše vlastními slovy opakovat či variovat datový úryvek. Cílem interpretace je udělat určitý myšlenkový skok. Víme, že se něco děje a je třeba nabídnout vysvětlení, **proč** se to děje. Ke každému úryvku z dat by měla být připojena rozpracovaná interpretace. Pokud nejsme s to úryvek uspokojivě interpretovat, nemá v našem textu co dělat.

(Švaříček, Šed'ová 2013)